

TRGOVSKI LIS

Časopis za trgovino, industrijo in obrt

Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Simon Gregorčičevi ulici.
— Dopisi se ne vračajo. — Št. pri čerkovnem zavodu v Ljubljani 11.953.

Naročnina za ozemlje SHS: letno 18
45 D, mesečno 15 D; za inozemstvo: 216

za 90 D, za četrt leta
48 D in toži se v Ljubljani.

LETO VIII.

Telefon št. 552.

LJUBLJANA, dne 9. maja 1925.

Telefon št. 552.

ŠTEV. 54.

Predsedstveno poročilo.

(Podal predsednik g. Ivan Knez na plenarni seji Trgovske in obrtniške
zbornice dne 5. t. m.) (Nadaljevanje.)

Kriza industrije in izvoza.

Zbog porasta vrednosti dinarja v inozemskih tržiščih, ki je dosegel dne 30. januarja s 9-20 cts v Zürichu svojo kulminacijo in se nato prilično stabiliziral na 8-40 cts, je nastala v drugi polovici januarja prehodna stagnacija v celokupnem izvozu; v Sloveniji se je stagnacija posebno občutila v lesni trgovini, ki je zabredla v težko krizo. Kar se tiče uvoza, se je, ker je carinski ažiyo medtem ostal neizpremenjen, radi porasta dinarja tudi pojačil pritisk inozemske konkurence na naša tržišča in spravil domače obrate spričo novih davčnih bremen v še težji obratni položaj, tako da je bilo naše največje železarsko podjetje primorano odločiti se, da odpusti s 15. majem, ako ne stopi med tem nova carinska tarifa v veljavo, vse delavstvo in zatvori svoje obrate. Industrijska podjetja so morala nadalje reducirati svoje obrate. Število brezposelnih se cení v zborničnem okolišu na 23—25.000. Uvidevajoč ta opasni položaj, je zbornica naslovila celo vrsto vlog na ministrstvo trgovine ter ministrstvo financ in tudi z osebnimi intervencijami posredovala za čimprejšnjo uveljavljanje nove carinske tarife.

Med nadaljnjimi posledicami porasta dinarja je zabeležiti naraščajoče število poravnjav in konkurzov. Število poravnjav v zborničnem področju znaša v zadnjem četrtletju pri protokoliranih tvrdkah 12, pri neprotokoliranih pa 17. Konkurzov je bilo razglašenih 13 in sicer 7 o protokoliranih tvrdkah, 6 pa o neprotokoliranih. Na mnoge pritožbe radi zastoj v reševanju trgovskih sporov pri sodiščih in radi počasnega eksekucijskega postopanja v Vojvodini in Srbiji je zbornica intervenirala pri ministrstvu pravde za pospešitev eksekucijskega postopanja ter se udeležila pripravljanih akcij za ustanovitev organizacije za zaščito interesov upnikov v Sloveniji.

Kreditne zadeve.

Ker visoke obresti za posojila pri denarnih zavodih občutno bremenijo domačo produkcijo in trgovino, so se

na inicijativo Narodne banke začeli v zadnjem četrtletju tudi tukajšnji denarni zavodi baviti z vprašanjem regulacije obrestne mere. Na tozadevni konferenci bančnih zavodov dne 28. februarja v Ljubljani se je dosegel sporazum glede obrestovanja vlog, ki so se po porastu dinarja znatno povečale. Obrestna mera znaša pri tekočih računih od 7 do 12% po odpovednih rokih, pri vlogah na knjižice pa 5 do 10%. Glede obrestovanja posojil dosedaj ni bil dosežen nikak splošni sporazum, nasprotno so se z dvanajstinskim zakonom dvignile zamudne obresti za javne dajatve na 12%. Pri pridobitnih drugih znaša obrestna mera v tekočem računu 7%, pri vezanih vlogah 8 do 10%, za kredite pa 10 do 14%. Pri regulativnih hranilnicah pa za vloge brez odpovedi 5 do 7%, proti odpovedi 8 do 10%, a za kredite 8 do 16%. Z ozirom na kreditne nepravilike je zbornica opetovano posredovala, da se dovoli plačevanje davkov, posebno pri dohodnini, v obrokih.

Pri nedavno izvršeni reviziji kreditov pri podružnicah Narodne banke v Ljubljani in Mariboru do večjih redukcij kreditov ni prišlo. Cela Slovenija uživa pri Narodni banki sedaj ca 125 milijonov dinarjev kredita ali povprečno 9% vseh kreditov, kar nikakor ni v skladu z gospodarsko važnostjo in razvitostjo naše industrije.

Prošenj za podelitev obrtniških kreditov pri Narodni banki je bilo dosedaj po zbornici vloženih 136, ki so bile razen 6 nepravilnih prošenj, vse priporočene v ugotovitev. Pretežna večina prošenj je iz območja mariborske oblasti, kjer je po obvestilu podružnice kontingent 300.000 dinarjev že izčrpan. Zanimanje za te obrtniške kredite v ljubljanski oblasti je v zadnjem času zelo popustilo, deloma zbog birokratskih predpisov, deloma zbog nizke maksimalne vsote posojila. Zato je zbornica intervenirala pri centrali Narodne banke, da bi se maksimalna kvota posojila povečala na vsaj 10.000 Din in da bi se olajšali predpisi glede jamstva. Tudi

je zbornica v zadnjem času opetovano intervenirala pri odločilnih faktorjih, da bi se iz imovine poštnečkovnih zavodov omogočila pod enakimi pogoji, kakor denarnim zavodom nizko-obrestna posojila tudi trgovcem, industrijem in obrtnikom.

Konec marca je odobrilo na zbornično intervencijo ministrstvo trgovine in industrije izpremembo pravil, kakor tudi uzaice za blagovno borzo, za trgovino z žitom, krompirjem, stročnicami, prašiči ter vinom v Ljubljani. Do razširjenja koncesije za valutni in devizni promet dosedaj kljub ponovnim akcijam še ni prišlo.

Med mnogobrojnimi administrativnimi odredbami, ki jih je izdala generalna direkcija carin v preteklem četrtletju, je za detaljno trgovino najvažnejša določba, da se pošiljatelj, ki izvirajo iz kake pogodbenne države in tranzitirajo preko svobodnih carinskih skladišč drugih pogodbenih držav, takozvane pošiljatelj s spremnico (Sendungen mit Begleitschein), ne carinijo več po maksimalni, temveč po pogodbeni tarifi. Važna je tudi določba zakona o dvanajstinah, da se bo reševanje carinskih sporov v drugi instanci preneslo na upravo večjih carinarnic, kar pomenja prvi korak za decentralizacijo carinske uprave.

Socialnopolitične zadeve.

V socialnopolitičnem oziru je omeiniti znižanje premije za nezgodno zavarovanje v zmislu svoječasnega zborničnega predloga od 6 na 5%, ki je stopilo s 1. januarjem v veljavo.

Zbornica je po ukinitvi pravilnika o delavnem času v trgovskih in obrtnih podjetjih izvedla po strokovnih zadruhar in gremijih obširno anketo glede nove ureditve delovnega časa, kakor tudi glede praznovanja praznikov, katere zaključki bodo predloženi ministrstvu za socialno politiko kot predlogi za nov pravilnik.

Nadalje se je zbornica udeležila več anket glede ureditve stanovanjskega vprašanja ter o možnostih pozitivne gradbene akcije in intervenirala pri ministrstvu za socialno politiko glede oprostitve delavskih hiš industrijskih podjetij od določb stanovanjskega zakona.

(Konec prih.)

Razvoj italijanske industrije.

Neki tržaški gospodarski list priobčuje o razvoju italijanske industrije nastopne podatke:

»Italijanska domača industrija se je pričela začetkom sedanjega stoletja jako lepo razvijati. Narod, ki se je številčno vedno množil, je moral pomnožiti svojo podjetnost, da zavzame med civiliziranimi narodi njemu pripadajočo vlogo. Zaradi tega se je v kratkem času poleg poljedelstva posebno razvila industrijska podjetnost.

Največji napredek kaže kemična industrija. V l. 1914 je obstojalo v Italiji 456 kemičnih podjetij z 204 milijoni lir napravne glavnice. Do leta 1922 se je njihovo število zvišalo na 822, napravna glavica pa na 422 milijonov. Iz l. 1922 se kemična industrija nadalje razvija in tudi finančna depresija ni prav nič vplivala na investiranje kapitala v to vrsto industrije.

Tudi svilen industrija je lepo napredovala. Pred osmimi leti se je osnovala delniška družba »Suia Viskozza« z 8 milijoni lir kapitala. V l. 1914 je znašala produkcija svile 800 tisoč kg v vrednosti 10 milijonov lir. V l. 1923 pa se je izvozilo 2,726.000 kg v vrednosti 160 milijonov lir. V l. 1924 se je izdelalo 12,500.000 kg, to je največ, kar je v Evropi mogoče. To produkcijo nadkriljujejo samo Zedinjene države s svojimi 27 milijonov kg.

Industrija barv se je v preteklosti jako zanemarljiva. V zadnjih letih se tudi ta stroka zadovoljivo razvija. Tekstilna industrija potrebuje mnogo barv, katere je dosedaj v vrednosti 6,053.449 zlatih mark uvažala po večini iz Nemčije na račun reparacij. Ako razvoj barvene industrije ne opeša, bo mogla v doglednem času sama kriti domače potrebe.

Motorna industrija se je začela razvijati v Italiji za časa vojne. Pred vojno je bila Italija najboljši odjemalec nemških motorjev. Ako izvzamemo občo znano avtomobilsko industrijo (avtomobili, motocikli in nekateri motorji) se ta stroka industrije še ni mogla razviti in izkazati, kar dokazuje dejstvo, da se še vedno znaten del motorjev uvažuje iz Nemčije. Medtem pa tvori avtomobilsko industrija najizdatnejšo in najvažnejšo panogo italijanske industrije. Tudi Nemčija ku-

LISTEK.

Letalsko pravo.

Univ. prof. dr. Milan Škerlj.

(Po predavanju v društvu »Pravnikov«.)

(Nadaljevanje.)

Nekateri zakoni omejujejo višino odškodnine za nezakrivljeno škodo. Tako danski zakon: za eno poškodovano osebo največ 100.000 danskih kron, za več pri isti priliki poškodovanih oseb največ 500.000 kron, za stvarno škodo ne preko 50.000 kron; pri balonih vseh vrst sta drugi in tretji znesek znatno večja. Nemški zakon razlikuje iste primere, pri poškodbah (usmrtiliv) osebe pa ureja tudi letne rente, nadalje daje navodila, kako naj se posamezne odškodnine krčijo, če skupaj presegajo najvišji znesek.

Različno je tudi urejeno, kaj morejo odgovorne osebe prigovarjati odškodninskemu zahtevku.

Noben od zakonov — razen avstrijskega — ne omenja izgovora, da je škodo povzročilo ravnanje osebe, za katero toženec ni odgovoren; za ta del so torej letalski zakoni vsaj prividno mnogo

strožji nego naša zakona o odgovornosti v železniškem prometu in o obratu v motorskimi vozili. Vendar si na podstavi materiala, ki mi je na razpolago, ne upam trditi, da vsi zakoni to res mislijo. Reči se da to samo glede onih, ki sploh rešujejo vprašanje, kako se odgovorna oseba lahko brani, zlasti glede onih, ki kot razlog za odklonitev odškodninskega zahtevka naravnost navajajo samo lastno krivdo oškodovančev, tako n. pr. danski, francoski, norveški, švicarski, nemški.

Tudi v tem pogledu pa zakoni niso enaki, danski in norveški poudarjata izrečno, da oproščata samo oškodovančeva namera — gotovo redka stvar — ali velika nemarnost, francoski ne razlikuje po stopnjah krivde, švicarski ima zanimivo določbo, da sme sodnik odgovornost popolnoma ali delno odkloniti, če je oškodovanec škodo zakrivil sam; nemški zakon se pozivlje na § 254. drž. zak.: če je pri nastanku škode sodelovala oškodovančeva krivda, se presoja po prilikah, ali in koliko mu gre odškodnine, pri čemur pa zakon daje še posebna navodila za presojo prilik.

Kar se tiče izgovora z višjo silo, za-

koni tudi niso enotni. Nemški zakon tega opravičila ravnotako ne priznava, kakor ne opravičila z neodvratljivim ravnanjem tretjih oseb. Isto načelo se da razbrati tudi iz danskega, francoskega in drugih zakonov. Nasproti pa avstrijski zakon s svojim pozivanjem na avtomobilski zakon, in italijanski zakon priznava višjo silo kot opravičilo, italijanski s sličnim dostavkom kakor ga ima § 2., odst. 1., avstr. avtomobilskega zakona: ne more se smatrati za škodo vsled višje sile škoda, ki je nastala zaradi napak v konstrukcijskem načrtu, v izvršitvi tega načrta ali v vzdrževanju letala. Ker se take napake pogosto, morda redno, objektivno ne bodo dale ali jih vsaj oškodovanec ne bo mogel dokazati, bo izgovor z višjo silo navadno pomagal. Meni se vidi z ozirom na dokazno stisko, v kateri je oškodovanec, vsekako pravilnejše stališče onih zakonov, ki izključujejo izgovor z višjo silo.

Eno posledico stroge odgovornosti sem že omenil, namreč omejitve višine odškodnine. Ta omejitev brez dvoma ni simpatična, zato tudi zakoni, ki jo poznajo, ob enem ustanavljajo, da velja samo pri goli odgovornosti za izid, ne

pa, če je odgovorna oseba škodo zakrivila; v teh primerih veljajo tudi glede višine odškodnine splošni propisi državlanskega prava. Tudi omenjena omejitev pa vspriči odgovornosti ne zadoštuje, da ne bi letalskim podjetjem in posameznim letalcem ob količjak večji škodi pretel gospodarski pogin. Tej nevarnosti se da priti v okoliščini, da se vzajemno odgovornostjo, s prevladitvijo gospodarskih posledic odgovornosti na čim širšo podstavo, s prostovoljnimi ali morda še bolj prisilnim zavarovanjem vseh odgovornih oseb in podjetij za gospodarske posledice odgovornosti. Ta misel se je že precej razpravljala v literaturi in tudi nekateri zakoni imajo določbe o zavarovanju za odgovornost. Omenil sem že, da precej zakonov zahteva od osebe, ki želi letalsko dovoljenje, varnost za škodo iz letanja. Ta varnost je različno urejena, v obče je prepuščeno koncesijskemu oblastvu, da določi način in višino varnosti. Nekateri zakoni pa izrečno tudi dovoljujejo dati varnost s tem, da lastnik ali obratovalec letala ali letalsko podjetje sklene zavarovalno pogodbo za zahtevke, ki bi nastali iz njegove odgovornosti. Tako

puje danes tovarne avtomobile v Italiji.

Kovinska industrija se počasi razvija. Od 913.000 ton železne in jeklene proizvaja v l. 1913 se je l. 1924 dvignila samo na 1.100.000 ton. Pri trgovskih pogajanjih, ki se vrše med Italijo in Nemčijo, je nemško železo jako sporen predmet. Na železo, jeklo, kovine, lokomotive, kotle itd. nemškega izvora se je plačevala do sedaj jako visoka carina.

Tekom prvih 10 mesecev l. 1924 se je po uradni statistiki izvozilo v Nemčijo za 1226 milijonov lir italijanskih izdelkov, dočim je Nemčija izvozila v Italijo le za 1182 milijonov lir svojih izdelkov.

Odmera hišne najmarine v Ljubljani.

Davčna administracija v Ljubljani je za leta 1925 in 1926 hišno najmarino ravnokar odmerila ter so predpisani seznami, kakor smo že poročali, razgrnjeni na vpogled davčnim zavezanecem pri administraciji sami, pri davčnem uradu in pri mestnem magistratu. Vpogleda jih lahko vsak davčni zavezanec, in sicer do vstevši 15. t. m.

Morebitne pritožbe proti odmeri je vložiti pri davčni administraciji do 30. t. m., kolikovati jih je z 20 Din.

V naslednjem bomo v kratkem omenili najvažnejše, kar se tiče hišne najmarine, in sicer samo one določbe, ki veljajo za mesto Ljubljano.

Obseg davčne dolžnosti.

Hišni najmarini so podvržena v Ljubljani prav vsa poslopja, ako niso morebiti že po zakonu ali pa po kaki posebni odredbi trajno davka prosta, kakor cerkve, bolnice, vojašnice, šole in druga javna poslopja nekaterih dobrodelnih institucij.

Ako je hiša še nova in zaradi tega začasno davka prosta, se predpiše hišna najmarina ravno tako kakor drugim hišam, samo da je ni treba plačati. Namesto 20% nega osnovnega državnega davka se plača samo 4% ni davek, potem pa bivša deželna doklada in občinska doklada. Pri najnovejših hišah, ki so sezidane izza leta 1920, pa določeno število let ni sploh ničesar plačevati razen invalidskega davka in komorske doklade, ki jo morajo plačevati sploh vse hiše, v kolikor niso trajno davka proste.

Odmerna podlaga.

Davek se odmerja vsaki dve leti. Napovedi za leta 1925 in 1926 so se vlagale minulo jesen ter se bodo vlagale zopet v jeseni leta 1926, če ne bo do takrat zakon izpremenjen.

Za vsako stanovanje je bilo v napovedi navesti celotno (kosmato) najemnino, ki je bila pogojena v času od 1. novembra 1922 do 31. oktobra 1923 in od 1. novembra 1923 do 31. oktobra 1924. Ako je uporabljal stanovanje ali kake druge prostore hišni lastnik sam, njegovi službenici ali sorodniki, je bilo navesti ono najemnino, ki bi se bila v tem času lahko dobivala, če bi bili prostori v najem dani. To velja tudi za one prostore, ki so bili tekom zadnjih dveh let iz enega ali drugega razloga neuporabljeni.

Od kosmate najemnine se lahko odbijejo ti-le izdatki zadnjih dveh najemnin let:

- a) gostiščina, vodarina in kanalska pristojbina z istim zneskom za vsako leto, s katerim je bila predpisana;
- b) razsvetljava stopnic in hodnikov, z onim zneskom, ki ga je plačal hišni lastnik v resnici;
- c) odškodnina za morebitno uporabo vrta;
- d) odškodnina za morebitno uporabo pohišja; faktični stroški ali pa primerna odškodnina za morebitno postrežbo, za rabo perila itd.;

e) primeren znesek za morebitni zakup koncesije.

Stroškov za popravila ni odbiti; tudi obresti od dolga ne. Če so najemniki prispevali k popravilom, mora davčna oblast te prispevke všteti k najemnini, ker so ti v resnici samo del najemnine.

Ako se od kosmate najemnine vsakega najemninkega leta odštejejo navedeni odbitki, dobimo čisto najemnino. Povprečni znesek najemnin obeh let tvori odmerno podlago, od katere se izračuni potem davek.

Odmerna podlaga bi se izračunila n. pr. tako-le:

Prvo najemninno leto.

(Od 1. novembra 1922 do 31. oktobra 1923.)
Kosmata najemnina Din 10.400.—
Odbitki:

Gostiščina, vodarina in kanalska pristojbina, predpisana v tem času . . . Din 1480.—
Razsvetljava stopnic in hodnikov Din 720.—
Odškodnina za vrt Din 480.—

skupaj . Din 2.680.—

Ostane Din 7.720.—

Drugo najemninno leto.

(Od 1. novembra 1923 do 31. oktobra 1924.)
Kosmata najemnina Din 15.000.—
Odbitki:

Gostiščina, vodarina in kanalska pristojbina, predpisana v tem času . . . Din 1480.—
Razsvetljava stopnic in hodnikov Din 840.—
Odškodnina za vrt Din 560.—

skupaj Din 2.880.—

Ostane Din 12.120.—

Čista najemnina prvega leta . Din 7.720.—

Čista najemnina drugega leta Din 12.120.—

skupaj Din 19.840.—

povprečno Din 9.920.—

Ta znesek Din 9.920.— je odmerna podlaga za davčni leti 1925 in 1926, to je za čas od 1. januarja do 31. decembra 1925 oziroma 1926.

Preračunavanje davka.

Davek znaša za vsako leto 20% od odmerne podlage. Poleg tega je plačati še 60% državnega pribitka (nekdanja deželna doklada) in 35% občinske doklade. Na državni davek in na 60% državni pribitek se računani še 30% ni izredni državni pribitek (linearni pribitek), invalidski davek in pa komorska (vojaška) doklada.

V zgoraj navedenem primeru bi znašal davek za leta 1925 in 1926, in sicer za vsako leto sledeče:

1. Državni davek (20% od Din 9.920.—) Din 1.984.—
2. 60% državni pribitek Din 1.190.40

skupaj Din 3.174.40

3. 30% ni linearni pribitek (od 1. + 2.) Din 952.82
4. 35% na občinska doklada (samo od 1.) Din 694.40

5. invalidski davek (od 1. + 2.) Din 1.200.—
6. komorska dokl. (od 1. + 2.) Din 600.—

celoletno Din 6621.—

skupaj . Din 6621.—

to je 67% odmerne podlage, torej dve tretjini, tako da ostane hišnemu lastniku samo še ena tretjina za vzdrževanje, za zavarovalnino in za obresti.

Ker je invalidski davek povišan (za 100%) šele izza 1. aprila 1925 ter se komorska doklada tudi šele od takrat dalje pobira, bo plačati za leto 1925 samo sedem osmin invalidskega davka, komorske doklade pa samo tri četrte.

Invalidski davek in komorska doklada se pobirata od državnega davka in od 60% državnega pribitka skupaj po tej-le lestvici:

Plačati je davka in pribitka

do Din 20.— Din 2.—
do Din 50.— Din 6.—
do Din 100.— Din 12.—
do Din 200.— Din 24.—
do Din 300.— Din 37.—

do Din 400.— Din 50.—
do Din 500.— Din 62.—
do Din 700.— Din 87.—
do Din 1.000.— Din 125.—
do Din 1.500.— Din 189.—
do Din 2.000.— Din 260.—
do Din 3.000.— Din 420.—
do Din 4.000.— Din 600.—
do Din 5.000.— Din 800.—
do Din 7.000.— Din 1.190.—
do Din 10.000.— Din 1.800.—
do Din 15.000.— Din 2.850.—
preko Din 15.000.— 20%.

Kot invalidski davek je vzeti dvojni, kot komorsko doklado pa enkratni znesek. Obe vrsti davščin se vendar ne računata samo od hišne najmarine, temveč za vsakega davčnega zavezanca od vseh njegovih davkov skupaj.

Hiše, ki so sezidane izza 1. januarja 1912, plačujejo namesto 20% ne hišne najmarine samo ono s 16.15%. Seveda so potem tudi vse druge postavke manjše.

Pri časovni davka prostih hišah je plačevati invalidski davek in komorsko doklado z istima zneskoma, ki bi se plačevala, če bi hiša ne bila davka prosta.

Pritožbe.

Vsakdo ima pravico pogledati tudi v najemninke napovedi pri davčni administraciji. Ako se mu je napovedana hišna najemnina popravila na višji znesek, ki pa ni upravičen, se lahko pritoži. Če se je najemna vrednost lastnega stanovanja previsoko vzela, se odredi ogled na licu mesta. Za ta ogled ni plačati nikakih stroškov. K ogledu se vzameta dva hišna gospodarja in pa uradnik davčne administracije. Največjo besedo ima pri cenitvi uradnik, ki mora svojo cenitev utemeljiti seve z navedbo drugih podobnih stanovanj, ki so za višjo ceno oddana. V sedanji stanovanjski mizeriji pa taka utemeljitev ne bo težka. Hišni lastnik zahteva seve pa tudi lahko, da se primerja stanovanje s kakimi drugimi stanovanji, ki so za nižjo najemnino oddana in ki jih on navede. V takem primeru bo razsodila delegacija ministrstva financ.

Savič:

Naša industrija in obrt.

(Nadaljevanje.)

V.

Obrtniško-industrijska šolska in strokovna literatura.

Šolske literature nimamo niti za večerne obrtne šole, še manj pa za razne vrste obrtniških in industrijskih šol. Pa tudi kar imamo knjig za večerne obrtne šole, so ali zastarele ali pa protinarodne, kakor n. pr. berila za novo osvobodene kraje, vsled česar jih moramo zameniti. Ne morem si misliti šolanja na navedenih šolah brez šolskih knjig. Istotako je uspeh na obrtnih tečajih nemogoč, ako nimamo za to izdelanih primernih učnih knjig.

Poleg šolske literature so potrebni tudi strokovni časopisi, potrebna pa je tudi ostala tehnična literatura. Niti enega niti drugega nimamo. Strokovne časopise in knjige naj bi izdajalo ministrstvo trgovine tudi samo, podpiralo naj bi pa hkratu tudi privatne založnike strokovnih časopisov in knjig. Knjige naj bi se izdajale dvojne: povsem tehnične in tehnično-trgovske. Tehnična literatura naj bi bila taka, da bi opisovala v vseh detajlih način dela, ker bi bila samo v tem slučaju primerna za šolske knjige. V tehnično-trgovskih knjigah naj bi se objavile tudi kalkulacije za vse dele posameznih strok, da bi se mogli trgovci informirati o množini potrebne sirovine, o stroških instalacije, o številu potrebnih delavskih moči, o višini potrebnega kapitala itd.

Ni res, da nimamo kapitala, ampak res je, da ga nimamo za posle, katerih ne poznamo, nasprotno pa se je za stroke, katere poznamo, še vedno dobilo toliko kapitala, kolikor ga nujno potrebujemo. Zato je potrebno, da se seznanimo z vsemi strokami, to je pa mogoče edino s šolo ali s primernimi knjigami. Zaradi tega ustanovljajmo šole in podpirajmo izdavanje strokovnih knjig.

Agrarna politika Srbije do l. 1910.

Naše patrijarhalno poljedelsko gospodarstvo. — Dela se, da se more živeti. A to velja tudi za poljedelstvo. Dokler pri nas za časa Turkov, a tudi po osvobodjenju dolga časa ni bilo potov, javne varnosti in sigurnosti in je manjkalo vsega kar se potrebuje za poljedelsko gospodarstvo, je poljedelec sam izdeloval in zemljo sam obdeloval. Njegovo stremljenje je bilo usmerjeno edino na to, da pridela, kar potrebuje za lasten potrošek.

Za mali del svojih potrebščin, katere je kupoval in sicer predvsem že-

lezino, in za majhen davek, katerega je plačeval, je prodal neznanen del svojih produktov, ki so imeli relativno visoko ceno, predvsem kože, loj, med in živino. Zemlje za obdelavanje je bilo dosti na razpolago, šume dosti, pašnikov tudi dosti. Zemlja se ni racionalno obdelovala, ker ni bilo treba in se je vsled velike razsežnosti mogla večkrat menjavati. Zamenjeni del je bilo mogoče uspešneje z manjšim trudom obdelovati. Živina se ni mogla nadzorovati in tudi se ni moglo za njo pripraviti mnogo sena. A kljub tem so poljedelci redili mnogo glav, ker se je živina devet mesecev na leto pasla, a za tri mesece so pripravili toliko sena, slame in listja, da se je živina za silo preredita. Vsled tega se je živina tudi slabše razvijala.

Živelo se je samotarsko po selih in zadrugah, tako da so bili poljedelci med seboj jako oddaljeni. Stiki poljedelcev so bili jako neznačni, zato je prišlo le redkokdaj do kakega konflikta. Vsak je živel, kakor je hotel, osebna svoboda ni bila v nikakem oziru omejena. Vsak je živel svobodno kakor orel vrh planine. Doklej je gnal živino, dotlej je smel pasti kot na svoji rodni zemlji. Ako je hotel kak del razorati in obdelati, je to lahko storil brez vsake ovire. Kjer je hotel v šumi sekati, je sekal. Nikjer ni prišel v konflikt s tujimi interesi. A kjer ni bilo interesnega konflikta, tam tudi ni bilo treba urejati pravnih odnošajev. Za pridobivanje življenjskih potrebščin se je porabljalo le osebno delo in delavna moč. Poslovno ni imelo velike vloge, ker je imel vsakdo in povsod zadosti zemlje na razpolago.

Vsled oddaljenosti od tržišč, vsled pomanjkanja cest in potov in vsled nesigurnosti javne varnosti je bila edina možnost prebivalstva, da je moglo pokrivati svoje če tudi najskromnejše potrebe, združevanje z zadrugami, v katere jih je v dobi pomanjkanja prometnih sredstev v interesu potrebne porazdelitve dela za pridobivanje vseh potrebščin in v interesu javne varnosti združilo krvno sorodstvo. Potreba organizacije se je kazala samo v primerih ogrožanja domače zemlje od zunanjega sovražnika in v primerih ogrožanja varnosti zadrugnih interesov in za vse to je mogel skrbeti tudi samo en človek.

Moderno inozemsko poljedelsko gospodarstvo. — Dočim se je pri nas razvijalo življenje na opisani način, so bile v zapadnih krajih države že urejene, naseljenost je bila gostejša, javna varnost je bila vpostavljena, pota in mostovi zgrajeni. Prebivalstvo v teh krajih ni potrebovalo zadrug in jih je vedno bolj opuščalo. Poljedelstvo se je vsled tega specializiralo in to tem bolj, ker ni vsako zemljišče primerno za živinorejo, niti vsako za poljedelstvo. Ono, ki je bilo primerno za poljedelstvo, se je obdelovalo, a na onem, ki je bilo pripravno za živinorejo, se je gojila živinoreja.

Pa tudi posamezna zemljišča so bila primernejša za ene posevke, druga zopet za druge. Ker ni bilo prometnih težav, so se pridelki, ki so bolj uspevali na enem kraju, prodajali na drugem kraju, ki ni imel za dotične posevke ugodnih tal. Zemlje je bilo vedno manj in postajala je vedno dražja. Zaradi tega si je vsakdo prizadeval, da pridela na svoji zemlji čim več in sicer ravno tega, kar najbolj uspeva in pridelke vnovi ter za izkupiček kupi, kar potrebuje in kar na drugih krajih boljše uspeva. Živinoreja se je vedno bolj negovala. Posestniki, ki so imeli malo zemlje, so se trudili, da dosežejo čim višji pridelek in to v čim krajšem času in s čim manjšimi stroški. Redila se je boljša in dražja živina, ki je hitrejša rastla in dajala čim več mleka.

(Dalje sledi.)

Nemčija, Danska, Norveška, Švica in Venezuela, ki pa pripuščata tudi bančno garancijo. V podrobnostih so tudi tu razlike, jasno pa je, da bo v praksi zavarovalna pogodba za odgovornost postala navadni način varnosti, in še več, da bo to zavarovanje prej ali slej postalo mednarodno, ker to zahteva značaj prometa z letali. Švedski zakon že predvideva, da bodo švedska letala zavarovana na škodo, ki bi vsled njihovega leta nastala v tujini, Danska in Nemčija že imata meddržavno pogodbo, ki ureja medsebojno priznavanje takih zavarovalnih pogodb. — Opozorim naj še na javnopravno zavarovanje nameščencev pri letalih, ki je brez dvoma nujno potrebno.

Kar se slednjič tiče zastaranja in izključitve odškodninskih zahtevkov, velja v Avstriji avtomobilski zakon, v Nemčiji posebne, pa v bistvu slične norme letalskega zakona, Italija ima zanimivo določbo, da tožbe iz pogodb o prevozu po zraku zastare v dveh letih od trenutka, ko je končano zavezanec potovanje, katerega se tiče pogodba.

Omeniti še treba, da nekateri zakoni določajo posebno podpodnost za odškod-

ninske in druge pravde. Pogosto se priznava izborna krajevna podpodnost po kraju nezgode, Švica in Venecuela poznata poleg te podpodnosti tudi izborno podpodnost kraja, kjer je založena varščina, in kraja, kjer ima sedež zavarovalnica, s katero je sklenjena zavarovalna pogodba za odgovornost. Italija pozna za pravde iz zračne prevozne pogodbe izborno podpodnost v kraju, kjer ima domovilišče zastopnik letalskega podjetja, če pa gre za redne proge v javni službi, tudi v krajih, kjer je začetno ali končno letišče.

Priznati treba, da mora veljati za tako dalekosežno odgovornost posebno kratkodobno zastaranja, pa tudi one posebne podpodnosti so potrebne pri prometnem sredstvu, ki je tako malo vezano na državne meje, kakor je letalo, sicer bi oškodovana oseba pogosto ne mogla do svoje pravice. (Konec prihodnjic.)

KUPUJMO IN PODPIRAJMO
izvrstno
Kolinsko cikorijsko
domači izdelek.

Trgovina.

Kongres gospodarskih krogov v Sarajevu. — Definitivni dnevni red za ta kongres, ki se vrši dne 14. in 15. maja t. l., je nastopen: 1. Referat Trgovske in obrtniške zbornice v Zagrebu o reviziji naredbe o prisilni poravnavi izven konkursa; 2. referat Trgovske in industrijske zbornice v Beogradu o načrtu zakona o gospodarskem svetu; 3. referat Trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani o prometnih razmerah v naši kraljevini; 4. referat Trgovske in obrtniške zbornice v Sarajevu o pravilniku za konference trgovskih in obrtniških zbornic in gospodarskih organizacij; 6. referat Trgovske in obrtniške zbornice v Zagrebu o ustanovitvi nacionalnega komiteja mednarodne zbornice v Parizu; 7. referat Obrtniške zbornice v Beogradu o obrtniški kreditni politiki. Udeležniki se zberajo dne 13. maja ob 5. uri popoldne na predkonferenco v sarajevski zbornici. Trgovske in obrtniške zbornice, ki se udeležijo kongresa, se po kongresu dne 16. t. m. udeležijo tudi konference s češkoslovaškimi trgovskimi in obrtniški zbornicami.

Povišanje cen za sol. Uprava državnih monopolov je z razpisom z dne 30. aprila 1925 odredila, da se cene za 100 kg soli izda dne 1. maja 1925 povišajo kakor sledi: morska bela sol od 240 na 290 Din; drobna kamenena sol od 250 na 300 Din; sol v briketih iz Kreke od 250 na 300 Din; morska siva sol od 230 na 280 Din; živinska sol v briketih iz Kreke od 200 na 240 Din; industrijska sol iz Kreke od 60 na 75 Din; sol iz Paga in Stona od 35 na 45 Din; sol iz ostalih zalog od 65 na 80 dinarjev.

Trgovska pogajanja med Francijo in Rusijo. — Trgovska pogajanja med Francijo in Rusijo, ki se vrše že nad dva meseca v Parizu, le počasi napredujejo. Dosedaj še niso dospela do nikakih uspehov. Nasprotstva med stališčema obeh držav so skoro nepremostljiva. Delegati so se zaradi tega sporazumeli, da skrepijo svoj prvotni program in se bavi-jo sedaj samo z ugotovitvijo ruskih predvojnih dolgov v Franciji.

Jugo-Istok. — Zagrebški informacijski zavod »Jugo-Istok« je te dni pričel izdajati trgovsko revijo »Jugo-Istok«, ki bo izhajala vsakih 14 dni. Revija priobčuje poleg člankov o naši industriji, trgovini in obrti tudi uradne protokole, izpremembe, poravnave, likvidacije in izbrise firm in industrijskih podjetij. — Izdajatelj lista je naš slovenski rojak g. Josip Rolla, ki vodi že nekaj let omenjeni informacijski zavod.

Knjigotržni velesejem. — Dne 3. maja t. l. se je otvoril v Firenci drugi mednarodni knjigotržni velesejem, katerega se je udeležilo 23 narodnosti.

Opozarjamo na današnji oglaš »Vzajemne posojilnice« posebno glede trgovskih kreditov.

Industrija.

Poprava vagonov in lokomotiv. — Dne 25. t. m. se je vršila pri generalni direkciji državnih železnic konferenca državnih zastopnikov in tovarn o pogojih, pod katerimi bi dala država tovarnam v popravilo vagone in lokomotive. Konferenca ni uspela, ker ni prišlo do konkretnega sporazuma.

Kovinski koncern za balkanske kupčije. — Da preprečijo medsebojno ostro konkurenco na balkanskem kovinskem tržišču, se prizadeje industrije v Nemčiji, Češkoslovaški, Avstriji in Ogrski pogajajo, da ustanove skupno prodajno organizacijo za balkanske kupčije.

Za podjetja, ki porabljajo inozemski premog. — Na intervencijo gospodarskih korporacij pod vodstvom Centrale industrijskih korporacij v Beogradu je prometno ministrstvo izjavilo, da bo v zvezi z ukrepi za varstvo domačih premogovnikov priznavalo prevozne ugodnosti podjetjem, ki so navezana na porabo inozemskega premoga, v tej obliki, da se jim bo odražala razlika med dosedanjim in bodočo tarifo od državne meje do namembne postaje. Vsa podjetja, ki porabljajo inozemski premog, naj takoj vložijo potom pristojnih trgovskih in obrtniških zbornic na prometno ministrstvo prošnje v dveh izvodih, v katerih naj naznačijo progo, po kateri nameravajo prevažati inozemski premog, utemelje, zakaj uporabljajo inozemski premog in navedejo letno vporabo domačega

ga in inozemskega premoga. Prometno ministrstvo je obljubilo, da bo vse te prošnje v sporazumu z ministrstvom za šume in rude pospešno reševalo, pravočasno vložene prošnje pa bo rešilo še pred 15. t. m.

Obrt.

Beograjski glas v naši vajeniški razstavi. — Ugledni beograjski dnevnik »Trgovski glasnik« priobčuje o naši vajeniški razstavi jako laskavo oceno. Med drugimi navaja: »Namen razstave je bil, da pokaže kvalitativno in kvantitativno sposobnost obrtniških vajencev in stališče, na kakršnem se nahaja danes obrtništvo v Sloveniji. Obrtniški vajenci so se napram javnosti jako odlično izkazali. Razstavljeni izdelki dokazujejo, da je obrtniški naraščaj varen na solidno in pošteno delo. Razstava je sijajno uspela in bilo bi velikega pomena za obrtništvo, če bi se razstave prirejele v vseh oblastnih središčih.«

Iz naših organizacij.

Trgovsko društvo »Merkur« za Slovenijo v Ljubljani obvešča vse one, ki so prijavili udeležbo za nedeljski izlet, da se isti vrši ob vsakem vremenu. Za slučaj slabega vremena odpade pešizlet v Lukovico. — Odbor.

TRGOVCI!

Postrežite svojim odjemalcem samo s prvovrstnim

ZLATOROG MILOM

če želite, da si odjemalce ohranite in pridobite novih!

ZLATOROG

Denarstvo.

Obtok bankovev Narodne banke. — Narodna banka je imela dne 30. aprila t. l. v obtoku za 5671 milijonov dinarjev bankovev. Obtok se je izza dne 23. aprila t. l. zvišal za 107.6 milijonov dinarjev.

Falzikati angleških funtov v Sloveniji. — Policijsko ravnanje v Ljubljani uradno opozarja vse interesente, da krožijo po Sloveniji falzikati bankovev po 5 angleških funtov. Izdani dne 13. februarja 1922. v Londonu nošijo številke D 62 in številke, sestavljene na različne načine iz števil 1, 2, 3, 5 in 7.

Obrestne mere emisijskih bank v Evropi. — Naša emisijska banka (Narodna banka) plačuje 6% obresti, Avstrijska 11%, belgijska 5%, bolgarska 9%, češka 7%, danska 7%, angleška 5%, francoska 7%, grška 8%, holandska 4%, italijanska 6%, nemška 9%, norveška 6%, poljska 10%, portugalska 9%, pruska 10%, rumunska 6%, švedska 5%, švicarska 4%, španska 5% in ogrska 11%.

Carina.

Povišanje carinskega ažija. — Kakor smo poročali, je minister za finance povišal carinski ažijo za 100%, to je na 1100%. S carino vred znaša torej ažijo 1200%. Minister za finance pojasnjuje ta ukrep nastopno: »Razlog, ki je napolnil ministrstvo financ, da je carinski ažijo dne 1. maja t. l. povečalo za 100%, je bil ta, da tudi nov zakon o splošni carinski tarifi, s katerim naj se zaščitijo interesi domače industrije, predvideva polni ažijo. S povišanjem ažija se torej le pripravlja uveljavljanje car. tarife.«

Uvoz življenskih potrebščin. — Uvoz življenskih potrebščin v našo državo v katerikoli obliki v tekočem ali strjenem stanju je prepovedan, ako vsebujejo za konserviranje več nego 350 miligramov kisline žveplovega dioksida (SO₂) na 100 gramov.

Promet.

Za telefonske naročnike. — Trgovska in obrtniška zbornica v Ljubljani je naslovila na ministrstvo pošte in brzojava spomenico, v kateri je prosila, da se oprosti telefonske naročnike od polaganja depozitov za medkrajevne telefonske pogovore. Na to spomenico je te dni ministrstvo obvestilo zbornico, da ne more vstreti želji telefonskih naročnikov, češ, da praktične izkušnje opravičujejo zahtevo na depozite vsaj do takrat, dokler še trajajo kritične gospodarske razmere, ker se kljub strogemu izvajanju določil pravilnika o telefonski službi, še vedno dogajajo slučajji, da je potrebno izterjati zapadle pristojbine sodnim putem.

Prometna konferenca na Dunaju. — Dne 28. in 29. aprila se je vršila na Dunaju mednarodna prometna konferenca, katere se je udeležila med drugimi tudi naša država. Na konferenci so se obravnavala razna važna vprašanja glede priključnega in tranzitnega tovarnega prometa med posameznimi državami. Konferenca bo po vsej priliki precej pripomogla, da se prometne ovire, ki so nastale po razsulu monarhije v medsebojnem prometu nasledstvenih držav, čimprej omilijo.

Telefonski omnibus vodi. — Na ponovne pritožbe Trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani o slabem delovanju telefonskih omnibus vodov je ljubljanska direkcija pošte in brzojava sporočila zbornici, da so vodi v tehničnem oziru sicer v dobrem stanju, da pa so zgrajeni v večini iz železnih žic in torej na daljavo radi upora niso posebno uporabni. Ti nedostatki se pa ne dajo trenutno odpraviti, ker je izmenjava železnih žic z brončeno žico mogoča samo postopoma v okvirju razpoložljivega materiala in otvorenih kreditov. V to svrhu se stavi sicer vedno v vsakokratni proračun večje vsote, vendar pa v dohodnem času ne bo dovolj kredita na razpolago, da bi se zamoglo v polni meri odpraviti nedostatkem.

Deklasifikacija za oljnato semenje. Generalna direkcija državnih železnic je odredila, da se oljnato seme tarifira po razredu I-a-IZ T. 1.

Znižanje prevoznine za izvoz lesenega oglja. — Za izvoz lesenega oglja je generalna direkcija državnih železnic dovolila 25% refakcijo na normalno tarifo. Na to refakcijo imajo pravico izvozniki, ki z originalnimi mednarodnimi tovarnimi listi dokažejo, da so izvozili v času od 1. januarja do 31. decembra 1925 najmanj 5000 kg oglja.

Prometne omejitve na železnicah v Sloveniji. — Od 1. maja t. l. veljajo za železniški promet v Sloveniji nastopne omejitve: 1. Prevzemanje in odpremljanje pošilk živih živali v vagonih tovornih za postajo Veržej na progi Ormož-Murska Sobota ni dovoljeno. 2. Na postaji Bistrica-Bohinjsko jezero se morejo cariniti za izvoz preko Podbrda samo izvozne pošiljke, oddane na postajah Dobrava, Vintgar in Bistrica-Bohinjsko jezero. 3. Na postaji Rakek se smejo cariniti samo za izvoz v Italijo namenjene pošiljke, ki so zavezane veterinarskemu pregledu ali ki se oddajo na postajah Brezovica-Rakek. 4. Na postaji Celje se morejo cariniti samo izvozne pošiljke, oddane na postajah proge Celje-Dravograd-Meža, odnosno uvozne pošiljke, namenjene za postaje te proge. 5. Na postaji Kotoriba se carinijo samo za izvoz na Ogrsko namenjene pošiljke, ki se oddajo na postajah proge Čakovec-Kotoriba.

Razno.

Pogajanja v Firenci. — Te dni so se širile vesti v naši javnosti, češ so se pogajanja med našo državo in Italijo odgodila in da je zaradi tega beograjski poslanik Bodrero odpotoval v Rim. Beograjski poučeni krogi te vesti odločno dementirajo in trdijo, da je italijanski poslanik odpotoval le zaradi tega, da pospeši pogajanja. Tudi naš delegat, poslanik g. dr. Rybač je baje že na potu v Italijo in se je pred kratkim posvetoval s gospodarskimi krogi na Sušaku, o njihovi želji glede pogodbe z Italijo.

Zakonski osnutek o gozdarstvu. — Sumarsko združenje je predložilo ministrstvu za šume in rudnike nov osnutek gozdarskega zakona, ki bo tvoril podlago za nov gozdarski zakon. Ministerijelna komisija, ki se bavi s tem načrtom, namerava osnutek še popolniti z izkustvi v inozemstvu in se v polnem obsegu ozirati na inozemske moderne zakone. Nov zakon bo izenačil vse dosedanje gozdarske zakone in navedbe. Velike težave dela izenačenju enotna ureditev gozdnega varstva, ker so glede tega v posameznih pokrajinah ukoreninjeni različni pravni pojmi. Težavna je tudi definicija razlike med gozdnim varstvom in gozdnim racionelnim gospodarstvom. Novi zakon bo uredil tudi vprašanje gozdarske politike, ki je v ozkem stiku z vprašanjem agrarne in industrijske politike. Kakor čujemo, proučava sedaj osnutek minister za šume in rudnike g. dr. Žerjav, ki bo takoj, ko ga prouči, odredil definitivno stilizacijo zakonskega predloga.

Mednarodni kongres organizacij delodajalcev se vrši od 8. do 10. t. m. v Švici (Stresa). Za organizacije v naši državi se udeležijo kongresa g. Čurčin, tajnik Centrala industr. korporacij v Beogradu.

O denarnih krizah v preteklih in današnjih časih. Pod tem naslovom pri- nemo prihodnji teden priobčevati zanimivo in aktualno študijo vseučilišnega profesorja g. dr. Metoda Dolenc. Čitatelje na to študijo, ki bo zanimala predvsem naše gospodarske kroge, že danes opozarjamo.

Mednarodni kongres trgovskih zbornic v Brüsslju. — Vpliv in pomen zbornic za trgovino, industrijo in obrt vedno bolj narašča. Danes so zbornice neobhodno potrebne tako za poslovni svet, kakor za državno upravo. Po svetovni vojni je potrebno, da se čimprej uredi gospodarske razmere in obnovijo medsebojni stiki. Veliko pripomorejo, da se to pospešno vrši, ravno zbornice. Precejšen korak naprej v tej smeri bo napravljen na kongresu mednarodne trgovske zbornice v Parizu, ki se vrši od 21. do 27. junija t. l. v Brüsslju. Na kongresu se bode razpravljalo vprašanje, kako bi se olajšal mednarodni promet, vprašanje finančne in valutne politike itd., razpravljalo pa se bode tudi vprašanje nemških dolgov. Mednarodni strokovnjaki so mnenja, da Nemčija ne more poravnati svojih obveznosti v zlatih markah, ker bi s tem porabila vso svojo kovinsko podlogo. Zato priporočajo, da Nemčija poravnava svoje obveznosti v naturi. To vprašanje je jako kočljivo, ker posega v interes vseh držav, ki imajo interes na reparacijskih plačilih. Nemčije, med drugimi tudi naša država. Zato je navedeni kongres tudi za našo državo velike važnosti.

Severnonemški Lloyd. Upravno poročilo te plovne družbe pripoveduje, da ni izplačala družba letos nobene dividende. Bilo je glasov, ki so to zahtevali, a treba bi bilo v ta namen najeti sredstva proti visokim obrestim, in ta pot se upravi ni zdela pripravna in umestna. Glede sedanjega položaja je omeniti, da se je popotniška kupčija iz Amerike in v Ameriko izdatno zboljšala. Vse agenture poročajo o dobrih izgleh za bodočnost potniškega prometa. Seveda se morajo vpoštevat stroge ameriške doseljvalne postave, ki so vsem plovbnim družbam v veliko škodo. Vozniška kupčija je zelo slaba. Tudi kupčija v druge dežele bi bila lahko boljša. Zato misli uprava, da je previdna politika najbolj umestna. Zopetna zgradba trgovskega brodograja napreduje; pri tem je treba pripomniti, da v nasprotju z drugimi družbami ne dobivajo nemške plovne družbe nobene državne podpore, pač pa morajo plačevati prav posebno visoke davke.

Ostra obsodba po protidraginskem zakonu v Avstriji. — Generalni ravnatelj podjetja »Ankerbrotwerke« na Dunaju je bil pred kratkim obsojen zaradi draženja kruha, prodajal je bel kruh po pretirani ceni 7100 do 8000 K, po protidraginskem zakonu na 100 milijard kron denarne globe in vrhu tega na 8 mesecev strogega zapor.

Ljubljanska borza.

Petek, 8. maja 1925.

Blago: Cerovi krlji od 25 cm prem. napr., od 2 m dolž., fco nakl. post., 10 vag. den. 18, bl. 18, zaklj. 18; hrastovi frizi od 4 do 9, od 25 do 60 cm, I. in II. vrsta, fco meja den. 1380; hrastove vozovne desčice od 270 m, 43 mm, od 290 m, 53 mm, fco meja den. 1400; deske monte, 30, 40, 50, 60 mm, fco meja den. 580; bukova drva, 1 m dolž., suhe, cepanice, fco meja den. 25; pšenica Rosafé, rinfusa, par. Ljubljana zaklj. bl. 470; pšenica avstralska, rinfusa, par. Ljubljana bl. 465; pšenica Hard Winter št. 2. rinfusa, par. Ljubljana bl. 490; otrobi pšenični, drob., fco vag. Ljubljana bl. 190; koruza promptna, par. Ljubljana den. 220; oves makedonski, rešetan, fco Ljubljana den. 350, bl. 367.50; krompir rumeni, fco štajerska postaja bl. 115;

krompir roza, fco štajerska postaja bl. 135.

Vrednote: 7% investicijsko posojilo iz leta 1921 den. 62, bl. 63; Loterijska 2½% državna renta za vojno škodo den. 173, bl. 175; Celjska posojilnica d. d., Celje den. 200, bl. 200, zaklj. 200; Ljubljanska kreditna banka, Ljubljana den. 225; Merkantilna banka, Kočevje den. 110; bl. 124; Prva hrvatska štedionica, Zagreb den. 800, bl. 805; Kreditni zavod za trgovino in industrijo, Ljubljana den. 190, bl. 200; Strojne tovarne in livarne d. d., Ljubljana bl. 135; Trboveljska premogokopna družba, Ljubljana den. 380, bl. 385; Združene papirnice Vevče, Gorisane in Medvode d. d., Ljubljana den. 115, bl. 115, zaklj. 115; »Stavbna družba« d. d., Ljubljana den. 265, bl. 280.

Tržna poročila.

Pred ponovnim povišanjem cen za pšenico in moko. — Od raznih strani se čuje, da se agrarni interesi prizadevajo, da se na uvoz pšenice in moke znova uvede uvozna carina in sicer za moko 88 par in za pšenico 56 par pri kg. Ako ta prizadevanja uspejo, se bodo cene za pšenico in moko v tuzemstvu izdatno dvignile, ker se je v našo državo v precejšnji množini uvaž.

Baje se bo zadeva odločila še tekom tega meseca. Upamo, da bo ministrstvo financ predno izvede tak ukrep, ki bi znal brez potrebe podraževati življenje, zaslišalo še druge nego samo na podražitvi v gmojem oziru interesirane kroge.

Ogromni sladkorni pridelek v l. 1924. — Po zanesljivih statističnih podatkih se je v l. 1924/1925. pridelalo na svetu 447 milijonov meterskih stotov in sicer 163 milijonov pesnega in 284 milijonov neprečiščenega sladkorja. Evropske države so pridelale 144 milijonov meterskih stotov pesnega sladkorja. Neprečiščenega sladkorja se je pridelalo največ na Kubi (95 milj.), v Indiji (48.9 milj.) in na Javi (39.6 milj.). Napram kampanji 1923/24 se je letos pridelalo 66 milj. stotov več pesnega sladkorja, neprečiščenega sladkorja pa samo 8.5 milijonov stotov.

AVTO

bencin, pnevmatika, olje, mast, vsa popravila in vožnja. Le prvovrstno blago in delo po solidnih cenah nudi JUGO-AVTO. d. z o. z. v Ljubljani.

Dobava, prodaja.

Dobave. Direkcija državnega rudnika v Brezi sprejema do 25. maja t. l. ponudbe glede dobave mostov za kotle, do 30. maja t. l. glede dobave delov koles ter glede raznega orodja. — Vršile se bodo naslednje ofertalne licitacije: Dne 27. in 29. maja t. l. pri upravi državnih monopolov v Beogradu glede dobave cigaretnega papirja. — Dne 5. junija t. l. pri direkciji državnih železnic v Sarajevu glede dobave hrastovih desk; pri direkciji državnih železnic v Subotici glede dobave steklenega materiala ter glede dobave vagonovskih delov.

Dobave. Direkcija državnega rudnika v Ljubli sprejema do 16. maja t. l. ponudbe glede dobave 1000 kg pralnega mila. — Dne 6. junija t. l. se bodo vršile naslednje ofertalne licitacije: pri direkciji državnih železnic v Ljubljani glede dobave 4000 ton angleškega premoga; pri direkciji državnih železnic v Sarajevu glede dobave bakrenih peči; pri direkciji državnih železnic v Subotici glede dobave delov za plinsko razsvetljavo ter glede dobave asfalta, katrana in katranovega papirja.

Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesantom na vpogled.

Poštno ček. rač. št. 11.165.

Telefon št. 412.

Vzajemna posojilnica

v Ljubljani, na Miklošičevi cesti
poleg hotela „UNION“, v lastni palači

dovoljuje:

trgovske kredite v tekočem računu proti zelo nizkemu obrestovanju, sprejema cesije in daje posojila na varne račune, proti poroštvu, vključni na posestva i. t. d. Obresti in pogoji najugodnejši.

Vezane hranilne vloge obrestuje po dogovoru. Hranilne knjižice drugih zavodov sprejme kot gotovino. Obrestovanje se torej ne prekine. Varnost: Rezervni fond, deleži članov, ki jamčijo še z enkratno deležno vsoto, lastna palača, obširna druga posestva v tu- in inozemstvu, hotel „Union“ itd. itd.

Josip Petelinc, Ljubljana

Na veliko! (blizu Prešernovega spomenika) ob vodi Na malo!
Priporoča potrebščine za šivilje, krojače, čevljarje, sedlarje, modno blago, pletenine, čepne robce, čestice, sukce, toaletno blago.
Telefon 915

Posluje po celi Jugoslaviji
Ustanov. l. 1923. Delniška glavica znaša 3.000.000 Din v zlatu.

„JUGOSLAVIJA“

splošna zavarovalna družba.

Ravnateljstvo za Slovenijo v Ljubljani

Obsega: 1. požarna zavarovanja, 2. življenska zavarovanja, 3. nesgodna in nesrečna zavarovanja, 4. zavarovanja proti škodam vlad talinskega vloga, 5. transportna zavarovanja, 6. zavarovanja proti škodam vlad razbitja stekla. — Največji tu delujoči zavod. Družba je prevzela od „Oraske zavarovalnice“ in od zavarovalnih družb „Franko-Hongroise“ in „Franko-Hongroise“ ves njihov kupčijski obseg v vseh državah. Takošaja plačila škod. — Oglasno navedbe ministrstva za vojno in upravo nadomeščajo politice splošne zavar. družbe „JUGOSLAVIJE“ iz Ljubljane.

Pisarna: Dunajska cesta 15.

Telefon 57.

Dr. Ing. Miroslav Kasal

Oblastveno poverjeni stavbeni inženjer in mestni stavbenik

Ljubljana - Mirje št. 11 - telefon št. 287

Stavbeno podjetje in tehniška pisarna za betonske, železobetonske in vodne zgradbe, arhitekturo ter vsakovrstne visoke stavbe.

Izvršitev.

Projektiranje.

Zaloga
moškega perila
tovarne „TRIGLAV“
Ljubljana
nasproti hotela „Štrukelj“

Tvrdba

IVAN PERDAN

nasledniki
v Ljubljani.

Glavna zaloga Ciril Metodovih vžigalic.

Veletrgovina špecerijskega in kolonijalnega blaga na debelo in na drobno po najnižjih dnevnih cenah.

Zahtevajte cenike!

Veletrgovina

A. ŠARABON

v Ljubljani

špecerijsko blago

raznovrstne žganje moka in druge pridelke raznovrstne rudniško vodo lastna pražarna za kave in mlin za dišave z električnim obratom.

POSREDI NA RAZPOLAGO!

Najboljši
šivalni stroj
je edino le

Josip
Petelinc-a

znanka
Griffner in Adler
za rodbino, obrt in industrijo
Ljubljana
Pouk v vazenju brezplačen. Večletna garancija.
Delavnica za popravila
Na veliko Telefon 913 Na malo

TVRDKA

A. VOLK

LJUBLJANA

Veletrgovina žita in mlevskih izdelkov priporoča iz svoje zaloge vse vrste pšenične moka najboljših banaških mlinov, otrobe, koruzne in ajdove izdelke, kašo, ječmen, nadalje pšenico, koruzo, oves, fižol in druge poljske pridelke.

Telefon šte. 449.

Brzjavlj: VOLK.

ZAHTEVAJTE PONUDBE

Gradbeno podjetje

Ing. Dukić in drug

Ljubljana, Bohoričeva ul. št. 24

Telefon šte. 560

se priporoča za vsa v to stroko spadajoča dela.

Razširjajte „Trgovski list“.

TISKARNA „MERKUR“

TRG. IND. D. D.

Tiska knjige, pravila, cenike, račune, letake, časopise, lepake, brošure, posetnice in razglednice. Izvršuje vsakovrstne trgovske kakor tudi vse druge uradne tiskovine. Lastna knjigovoznica.

LJUBLJANA - SIMON GREGORČIČEVA UL. 13. - TELEFON 552